

**ROCZNE SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W RAJCZY
ZA 2023 R.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy (zwany dalej GOPS) jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Rajcza działającą na podstawie Uchwały Rady Gminy XVII/126/96 z dnia 31 maja 1996 r. roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy oraz Statutu zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Rajcza XLV/273/2021 z dnia 18 listopada 2021 roku.

Podstawowym aktem prawnym, na podstawie którego funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.901ze zm.) w związku z tym zgodnie z art. 110 ust 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy przedkłada Radzie Gminy Rajcza roczne sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2023 rok.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy w 2023 roku realizował swoją działalność statutową oraz podejmował dodatkowe działania w celu podnoszenia jakości i poszerzania świadczonych usług na rzecz mieszkańców Gminy poprzez realizację programów oraz innych zadań, które zostaną w dalszej części sprawozdania wyszczególnione i omówione.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W GMINNYM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W RAJCZY

Utworzenie, utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników, jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art.17ust. 18 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w 2023 r. zatrudniał : głównego księgowego, 3 pracowników administracyjnych w dziale świadczeń dla rodzin, 2 opiekunów w Dziennym Domu Senior+, 1 asystenta rodziny oraz 5 pracowników socjalnych przez co spełnia wymagania określone w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej tj. proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ponadto w 2023 r. GOPS zatrudniał 27 osób na umowę zlecenie w celu realizacji dodatkowych usług min. Opieka wytchnieniowa, asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, usługi opiekuńcze, pomoc psychologiczna, dodatkowe zajęcia dla Seniorów.

BUDŻET GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W RAJCZY w 2023r.

Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy w 2023 r. przedstawia się następująco:

Wydatki budżetowe w 2023 r. wynoszą 9407242,00 zł i zostały poniesione ze środków :

- Własnych budżetu gminy w kwocie 1309889,00 zł
- Dotacja na zadania własne w kwocie 661067,00 zł
- Dotacja na zadania zlecone w kwocie 5105901,00 zł
- Dotacja środki covid na wypłatę dodatki węglowej oraz dodatki z innych źródeł ciepła w kwocie 2107320,00 zł
- Dofinansowanie ze środków z Funduszu Pracy 9522,00 zł
- Dotacja z Funduszu Pomocy (dotyczy Ukrainy) w kwocie 213543,00 zł

Ponadto wydatkowano środki pozabudżetowe z Funduszu Solidarnościowego w kwocie 387 410,00 zł na realizację programów w tym:

- Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej edycja 2023 w kwocie 213 602,00 zł
- Opieka wychowawcza edycja 2023 w kwocie 173 808,00 zł

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych, celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, celowych w formie biletu kredytowanego;
- 4) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad

długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;

5) praca socjalna;

6) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

7) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;

8) dożywianie dzieci;

9) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;

10) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

11) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

12) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;

13) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;

14) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;

15) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę zgodnie z ustawą o pomocy społecznej należy:

1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;

3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,

6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP;

Finansowanie ośrodka ma 3 rodzaje:

- **zadania własne:** tj. zasiłki celowe, pokrycie pobytu w DPS, w schronisku dla bezdomnych, asystenta rodziny, piecza zastępcza, pokrycie usług opiekuńczych i części zakupów do ośrodka, etaty pracowników.

- **dotacja na zadania własne** tj. zasiłki stałe, zasiłki okresowe, część stypendiów i posiłków w zależności od umowy,

- **dotacja na zadania zlecone:** 500+, SR,FA, KDR, ZUS podopiecznych, 1 etat pracownika z kosztów obsługi

Strukturę zrealizowanych wydatków w podziale klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1 – Wydatki Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy za rok 2023.

Klasyfikacja budżetowa	Ogólne wykonanie wydatków w roku sprawozdawczym w zł	w tym: Środki budżetu gminy w zł	w tym Środki budżetu państwa w zł
Domy pomocy społecznej	28264	28264	0
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	32470	6494	25976
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie Emerytalne i rentowe	184157	110119	74038
Zasiłki stałe	333812	-	333812
Usługi opiekuńcze	14700	14700	-
Pomoc w zakresie dożywiania	93320	97328	55992
Stypendia socjalne	81581	8158	73423
Rodziny zastępcze	20141	20141	-
RAZEM	788445	225204	563241

Źródło: opracowanie własne.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy odprowadził do budżetu gminy dochody w wysokości 25047zł (spr RB-27s) oraz dochody z tytułu funduszu alimentacyjnego, odsetek i zaliczki alimentacyjnej w wysokości 127821 zł (spr. RB27zz) na dzień 31.12.2023 r.

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę nie przekraczał 776,00 zł – dla jednoosobowego gospodarstwa domowego oraz 600,00 zł – dla wieloosobowego gospodarstwa domowego.

Dominujące problemy społeczne na terenie Gminy Rajcza, na podstawie których przyznawane były świadczenia pomocy społecznej wyszczególnia poniższa tabela.

Tabela Nr 2 powody przyznania świadczeń w 2023 r.

Rodzaj problemu	Liczba rodzin 2023
Ubóstwo	152
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36
Sieroctwo	2
Bezrobocie	65
Bezdomność	4
Niepełnosprawność	54
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	2
Alkoholizm	7
Narkomania	0
Przemoc w rodzinie	0
Długotrwała lub ciężka choroba	59
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	32
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5

Źródło: opracowanie własne.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Każdy rodzaj świadczenia z pomocy społecznej ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. Wyodrębnić można świadczenia pieniężne pomocy społecznej (tj. zasiłki stały, okresowy, celowy) oraz świadczenia niepieniężne pomocy społecznej (tj. np. pobyt w schronisku dla bezdomnych, paczka żywnościowa, praca socjalna, usługi opiekuńcze), które udzielane są bezpłatnie, odpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Szczegółowe zestawienie wypłacanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zawiera poniższa tabela.

Tabela Nr 3 Świadczenia pieniężne pomocy społecznej udzielone w 2023 r.

l.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba świadczeń	Kwota w zł
1.	Zasiłek stały	49	527	333812
2.	Zasiłek okresowy	41	169	74038
3.	Zasiłek celowy w tym specjalny	108	135	110119
4.	Zasiłek na podstawie programu "Posiłek w szkole i domu"	220	17905	93320
5.	Zasiłek celowy na pokrycie wydatków w związku ze zdarzeniem losowym	1	1	3500
Razem		418	18737	614789

Źródło: opracowanie własne

Zasady, rodzaje świadczeń pieniężnych:

1. **Zasilek stały** przysługuje pełnoletniej, niepełnosprawnej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.
2. **Zasilek okresowy** przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby lub kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.
3. **Zasilek celowy w tym specjalny zasiłek celowy** to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu dla osób, które mieszczą się w ustawowym kryterium pomocy społecznej osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Specjalny zasiłek celowy to świadczenie, które może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Świadczenie to nie podlega zwrotowi.
4. **Zasilek na podstawie programu "Posilek w szkole i domu"** Program „Posilek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Przyznawany jest jako świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności dla dorosłych.
5. **Zasilek celowy na pokrycie wydatków w związku ze zdarzeniem losowym** może być przyznany osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu.

Zasady, rodzaje świadczeń niepieniężnych:

1. Praca socjalna, która prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Ma na celu zaspokajanie ich potrzeb, lepsze dostosowanie do zasad życia społecznego, poprawę pozycji społecznej. Praca socjalna to także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu trudności jakie napotyka w codziennym życiu. Praca socjalna jest świadczeniem pomocy społecznej niezależnym od dochodu rodziny.

2. Poradnictwo specjalistyczne świadczone jest osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Realizacją tego zadania zajmują się głównie pracownicy socjalni Ośrodka przy współpracy m.in. pedagogów szkolnych, lekarzy, terapeutów, kuratorów.

3. Zapewnienie posiłku realizacja świadczenia polegała głównie poprzez prowadzenie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” – opłacanie obiadów na stołówce dzieciom .

4. Usługi opiekuńcze są zadaniami gminy o charakterze obowiązkowym. Przyznawane są osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, podstawowej opieki higienicznej zleconej przez lekarza czy zapewnienia kontaktu z otoczeniem.

5.   Pobyt   w   domach   pomocy   społecznej

Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w domu pomocy społecznej pokrywa mieszkaniec domu w wysokości 70% swojego dochodu. Pozostałą kwotę do wysokości całkowitych kosztów utrzymania w placówce dopłaca rodzina i gmina, z której pochodzi osoba umieszczona w domu pomocy społecznej. Jeżeli osoba nie posiada żadnego dochodu ani rodziny to cały koszt pobytu pokrywa gmina.

6. Udzielenie schronienia osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

7. Składki na ubezpieczenie zdrowotne GOPS działając z upoważnienia Wójta opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Kolonie dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rajcza, które są organizowane przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.

Kolonie odbyły się w miejscowości Jastrzębia Góra w okresie od 5.07.2023 do 18.07.2023. Skorzystało zgodnie z przydziałem 2 dzieci.

2. Realizacja programu operacyjnego pomoc żywnościowa przy współpracy ze ZW PKPS w Katowicach realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa współfinansowaną z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego głównym celem jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwo w działaniach w ramach środków towarzyszących.

W 2023 r. wydaliśmy osobom potrzebującym **4,3 tony** żywności w **460** paczkach (9,2kg) żywnościowych. Pomoc żywnościowa trafiła do **460** osób z Gminy Rajcza znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

W związku z obowiązkiem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Uchwałą Rady Gminy Rajcza nr XLVIII/304/2021 z dnia 30.12.2021 r. roku przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rajcza na lata 2022-2024. W ramach realizacji ww. Programu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy zatrudnia 1 asystenta rodziny. Jego zadaniem jest wspomaganie rodzin, w których pojawiają się problemy wychowawcze, rodzin, które są niezaradne życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi odebranie dzieci. Asystent pomoże w podniesieniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci.

Zgodnie z art. 17 ust. 3 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca asystenta rodziny nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona.

Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2-3 lata. W przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu pracy asystenta, bądź w sytuacji rezygnacji przez rodzinę z wsparcia. Po zakończeniu współpracy z rodziną asystent prowadzi monitoring rodziny jeszcze przez okres 6 miesięcy. Przez ten czas długo rozmawia się z podopiecznymi, przygląda się sytuacji w domu, jak funkcjonują członkowie rodziny, jakie są między nimi relacje, jak traktowane są dzieci. Próbuje się odnaleźć źródło problemu, odkryć przyczynę nieprawidłowego funkcjonowania.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W 2023 roku wsparciem asystenta rodziny było objętych ogółem **14** rodzin (w tym 11 rodzin zobowiązanych przez Sąd Rodzinny), w których wychowywało się **23** małoletnich dzieci.

Główne problemy rodzin, z którymi pracował asystent w 2023 roku to bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie dorosłych członków rodziny, nadużywanie alkoholu przez członków rodziny, trudna sytuacja materialno-bytowa.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania:

- kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- koszt koordynatora pieczy zastępczej liczony proporcjonalnie do liczby dzieci objętych koordynacją.

Tabela Nr 4 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2023 oraz koszt współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej, koszt koordynatora

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba dzieci	Poniesione koszty w zł
Instytucjonalna piecza zastępcza (placówki opiekuńczo- wychowawcze Zapewniające dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne.)	-	-
Rodzinna piecza zastępcza + Koordynator rodzinnej pieczy. (rodziny zastępcze - ludzie, którzy decydują się zaopiekować i wychowywać dziecko, którego nie są biologicznymi rodzicami. Mogą to być wspólnie zamieszkali małżonkowie, a także osoba samotna spokrewnieni lub niespokrewnieni). Koordynator jest przez organizatora pieczy zastępczej, udziela wsparcia rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej - art. 77 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	3	20141

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania podnosi wydatki:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu

Odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej uzależnione jest od okresu przebywania w pieczy zastępczej czy domu dziecka oraz od średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w powiatowych placówkach opiekuńczo- wychowawczych ogłoszonych przez Starostę Żywieckiego.

- koordynatora pieczy zastępczej ponosi się koszty proporcjonalnie do liczby dzieci objętych koordynacją bezpośrednio powiązane z zatrudnieniem i pracą koordynatora, jako osoby „opiekującej” się daną rodziną zastępczą/rodzinnym domem dziecka (tj. koszt wynagrodzenia, w tym przyznane koordynatorowi dodatki i nagrody oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne pochodne od wynagrodzenia, wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający, koszty dojazdu koordynatora do rodziny zastępczej oraz do innych miejsc gdy jest to związane z wykonywaniem zadań koordynatora, koszty szkoleń/doskonalenia zawodowego koordynatora związane z wykonywaniem obowiązków na tym stanowisku pracy, koszty badań wstępnych i okresowych)

PROGRAM ASYSTENT RODZINY W 2023

W ramach Programu uzyskano środki finansowe na:

- dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia asystenta rodziny w wysokości do 2000 zł;
- dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny – w wysokości nieprzekraczającej 80% (wynagrodzenie wraz z pochodnymi), poniesionych kosztów za okres: listopad i grudzień 2023 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy w ramach programu dla Asystenta Rodziny otrzymał łączną kwotę **9521,95 zł** w tym :

- kwotę **2000 zł** na dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia dla asystenta rodziny,
- kwotę **7521,95 zł** na dofinansowanie kosztów zatrudnienia dla asystenta rodziny.

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Jednym z zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Rajcza Nr XLVIII/303/2021 z dnia 30.12.2021r. obejmującego swoim zakresem zadania mające na celu przede wszystkim ochronę osób doznających przemocy w rodzinie. Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić. Przemoc w rodzinie to nie tylko znęcanie się fizyczne nad członkiem rodziny, ale także dręczenie psychiczne, wykorzystywanie seksualne i ekonomiczne.

W celu realizacji powyższego zadania powołany został Zarządzeniem Wójta Gminy Rajcza Nr GOPS.0050.79.2011 z dnia 21.12.2011 r., który w związku ze zmianą przepisów prawa utracił moc. W związku z czym Wójt Gminy Rajcza zarządzeniem GOPS.0050.611/1.2023 z dnia 13.11.2023r. ponownie powołał nowych członków zespołu interdyscyplinarnego dostosowując się do obowiązujących przepisów prawa i Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rajczy dalej działa nieprzerwalnie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rajczy. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Sądu. Pracę zespołu określa Regulamin Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach Zespołu działają grupy diagnostyczno – pomocowe, których przedstawiciele pracują z rodziną, zapewniając kompleksową pomoc, wspólnie opracowują, wdrażają i monitorują realizację planu pomocy w ramach procedury „Niebieskiej Kart”. Jednym z zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie obejmującego swoim zakresem zadania mające na celu przede wszystkim ochronę osób doznających przemocy w rodzinie.

W 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny zbierał się **4 razy** zachowując jego ustawowy termin a Przewodniczący Zespołu powołał **25** grupy diagnostyczno - pomocowe, które pracowały w ramach **64** posiedzeń.

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **25** „Niebieskich Kart” dotyczących przemocy w rodzinie oraz kontynuowano **5** procedur „Niebieskiej Karty” z lat poprzednich. Działaniami Zespołu objętych było **25** rodzin.

Z dokumentacji zgromadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że 62 osób doświadczyło przemocy domowej, z czego :

* 22 osób to kobiety   * 5 Mężczyzn   * 35 dzieci

Wobec tych osób podejmowano następujące działania: diagnozowano sytuację i potrzeby osoby, udzielano kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, świadczone pracę socjalną, w tym pracownicy socjalni i dzielnicowi odbywali cykliczne wizyty w środowisku monitorujące sytuację rodziny.

Wśród 25 osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie znalazły się 4 kobiety i 21 mężczyzn.

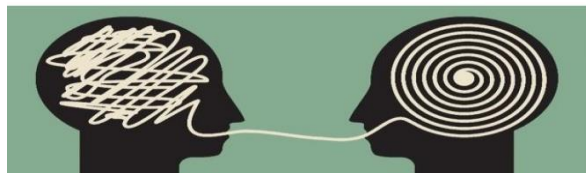
Wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy podejmowano następujące działania:

- informowano o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy domowej,
- przeprowadzono rozmowy wspierające,
- nakłaniano do poradnictwa psychologicznego,
- przeprowadzano cykliczne wizyty w środowisku monitorujące sytuację rodziny.

Analizując powyższe dane zauważyć należy regułę, że osoby stosujące przemoc w rodzinie to najczęściej mężczyźni, często uzależnieni od alkoholu.

W 2023 roku zakończono 17 „Niebieskich Kart”, z czego **11** „Niebieskich Kart” zakończono z uwagi na ustanie przemocy oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy i **6** „Niebieskie Karty” zakończono z uwagi na brak zasadności podejmowania działań.

POMOC PSYCHOLOGICZNA

Od miesiąca maja 2023 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rajczy świadczona jest bezpłatna pomoc psychologiczna dla mieszkańców Gminy Rajcza w szczególności dla:

- osób i rodzin potrzebujących pomocy psychologicznej
- rodzin zastępczych, dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
- pełnoletnich wychowanków placówek i rodzin zastępczych

- rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- osób współuzależnionych
- młodzieży zagrożonej uzależnieniem
- dorosłych dzieci alkoholików
- rodzin, w których wy
- stępują problemy wychowawcze
- małżeństw i rodzin w kryzysie

W 2023 r. z pomocy psychologicznej skorzystały 42 osoby.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy przeznaczył ze środków własnych 8850,00 zł na pomoc psychologiczną, do której głównie ofiary przemocy domowej są kierowane i mogą uzyskać w miarę szybko pomoc. Osoby korzystające z pomocy psychologa zazwyczaj na spotkania przychodzą wielokrotnie. W razie potrzeby bez wyjątku każdy mieszkaniec Gminy Rajcza potrzebujący pomocy psychologicznej może zgłosić się do GOPS Rajcza w celu umówienia wizyty z psychologiem.

OPIEKA WYTCHNIENIOWA – edycja 2023

Minister Rodziny i Polityki Społecznej na podstawie art. 7 ust. 5 oraz art. 13 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym ogłasza nabór wniosków na realizację Programu pn. „Opieka wytechnieniowa” gdzie głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności; osobami niepełnosprawnymi posiadającymi: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytechnieniowej. Limit usług opieki wytechnieniowej finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego przypadających na 1 uczestnika wynosi nie więcej niż 240 godzin dla usług opieki

wytnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego oraz 14 dni dla usług opieki wytnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego.

Koszty związane z realizacją usług opieki wytnieniowej finansowane z Programu w ramach pobytu dziennego nie mogą przekroczyć kwoty **40 zł brutto** za godzinę wynagrodzenia osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną w miejscu zamieszkania. Natomiast koszty obsługi dla pobytu całodobowego wynoszą 600 zł za dobę realizacji usług lub 800 zł za dobę realizacji usług dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną. Koszt obsługi programu stanowią 2 % wydatków na realizację Programu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy na realizację Programu Opieka wytnieniowa edycja 2023 wydatkował kwotę **173808 zł** (w tym 3408 zł koszty obsługi) dla **20** uczestników.

Liczba godzin opieki wytnieniowej w formie pobytu dziennego świadczona osobom z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - 3621 h,

Liczba godzin opieki wytnieniowej w formie pobytu dziennego świadczona dzieciom osobom z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności -639 h.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy usługi opieki wytnieniowej realizował na podstawie umów zleceń, opiekunami były osoby wskazane przez osobę niepełnosprawną.

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ – edycja 2023

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia; wsparcia osób niepełnosprawnych oraz zapewnienia pomocy adekwatnej do potrzeb; uczestnictwa osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.; dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego w ramach realizowanych zadań mających na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych;

zwiększenia wsparcia asystenckiego dla niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

1. Limit godzin usług asystencji osobistej finansowanych ze środków Funduszu przypadających na jedną osobę z niepełnosprawnością w danym roku kalendarzowym wynosi nie więcej niż¹:

- 1) 840 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną;
- 2) 720 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) 480 godzin rocznie dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną;
- 4) 360 godzin rocznie dla:
  - a) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
  - b) dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Koszt jednej godziny zegarowej wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług asystencji osobistej nie może przekroczyć 40 zł brutto wraz z kosztami pracodawcy. Koszt obsługi programu stanowią 2 % wydatków na realizację Programu.

Koszt świadczenia usług asystencji osobistej może dotyczyć wszystkich kosztów związanych z ich świadczeniem, w szczególności takich jak:

- 1) wynagrodzenie asystentów;
- 2) zakup środków ochrony osobistej, w wysokości nie większej niż 50 zł miesięcznie dla jednego asystenta;
- 3) zakup biletów komunikacji publicznej/prywatnej jednorazowych lub miesięcznych oraz koszt dojazdu własnym/innym środkiem transportu, np. taksówką asystentów w związku z wyjazdami, które dotyczą realizacji usług wymienionych w treści Programu w wysokości nie większej niż 300 zł miesięcznie;

---

¹ Limit dotyczy godzin usług asystencji osobistej świadczonych w ramach wszystkich programów Ministra w zakresie usług asystencji osobistej.

- 4) zakupu biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne itp. dla asystenta towarzyszącego uczestnikowi Programu w wysokości nie większej niż 300 zł miesięcznie;
- 5) koszt ubezpieczeń OC lub NNW asystentów związanych ze świadczeniem usług asystenta, w wysokości nie większej niż 150 zł rocznie, przy czym zapewnienie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej jest obowiązkiem gminy/powiatu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy na realizację Programu Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej otrzymał kwotę **213601,82 zł.** (w tym koszty obsługi 4202,40 zł) .

Liczba wykonanych godzin usług AOON 2023 wynosi 4894 godzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy usługi asystencji realizował na podstawie umów zleceń.

ŚWIADCZENIA DLA RODZIN

ŚWIADCZENIA RODZINNE

1. Zasiłki rodzinne z dodatkami

Zasiłek rodzinny to świadczenie mające na celu częściowe pokrycie kosztów wynikających z utrzymania dziecka. Otrzymuje się go do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, ukończenia przez dziecko nauki w szkole (jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia), lub do 24 roku życia dziecka, jeśli kontynuuje naukę w szkole lub na uczelni wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku wynosi miesięcznie:

- 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 lat do ukończenia 18 roku życia,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 lat do ukończenia 24 rok życia.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka w wysokości 1 000,00 zł
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w wysokości 400 zł,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, który wynosi 193 zł, nie więcej jednak

niż 386 zł na wszystkie dzieci,

- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, do 5 roku życia dziecka wynosi 90 zł, zaś powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia 110 zł,

- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, który wynosi 95 zł na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku,

- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniami

w miejscowości, w której znajduje się szkoła - 113 zł, zaś na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła - 69 zł,

- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w wysokości 100 zł.

Prawo do zasiłku przysługuje rodzicom lub opiekunom prawnym dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka (jeśli wystąpił do sądu z wnioskiem o przysposobieniu dziecka), osobie uczącej się (jeśli jest osobą pełnoletnią, niepozostającą pod opieką rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony), jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności kryterium dochodowe jest powiększone do kwoty 764,00 zł.

W przypadku, gdy dochód rodziny przekroczy wymagane kryterium dochodowe ustala się prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami zgodnie z art. 5 ust 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r., tzw. „złotówkę za złotówkę”. Dzięki systemowi „złotówka za złotówkę”, rodzice otrzymujący zasiłek rodzinny wraz z dodatkami po uzyskaniu przez członków rodziny dochodu powodującego przekroczenie ustawowego kryterium nie tracą prawa do świadczeń i mogą nadal je otrzymywać. Świadczenia wypłacane są wówczas w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń, tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami” a wysokością dochodu rodziny otrzymywanego ponad kryterium dochodowe. Wysokość świadczeń jest zatem pomniejszona o kwotę „przekroczenia kryterium dochodowego” pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie. Łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami stanowi suma przysługujących danej rodzinie (lub osobie uczącej się) w danym okresie zasiłkowym:

- zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które ustalane jest

prawo do tych zasiłków;

- dodatków do zasiłku rodzinnego: z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, podzielonych przez liczbę miesięcy, na które ustalane jest prawo do tych dodatków;

- dodatków do zasiłku rodzinnego: z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania podzielonych przez 12. Aby zasada „złotówka za złotówkę” mogła zostać zastosowana przez organ, kwota przekroczenia nie może być wyższa niż suma otrzymywanych świadczeń. Wyrównanie jest wypłacane, gdy jego wysokość jest wyższa lub równa 20 zł.

Tabela Nr 5 wyszczególnienie zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych w 2022 r.

Lp.	wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w zł
1.	Zasiłek rodzinny	274	3780	448810
	Dodatki do zasiłku rodzinnego:			
2.	Z tytułu urodzenia dziecka	13	13	13000
3.	Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	21	149	56939
4.	Samotnego wychowywania dziecka	5	76	14668
5.	Kształcenia i rehabilitacji dziecka	22	244	26420
6.	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	71	922	87590
7.	Podjęcie dziecka nauki poza miejscem zamieszkania	69	591	41307
8.	Rozpoczęcia roku szkolnego	125	243	24300
	RAZEM	600	6018	713034

Źródło: opracowanie własne.

Wypłacono również zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na podstawie art.5 ust.3 (tj. na zasadzie złotówka za złotówkę) ustawy o świadczeniach rodzinnych dla **29** rodzin w kwocie **55 177,12 zł**. Nienależnie pobrane zasiłki rodzinne wraz z dodatkami podlegają zwrotowi.

W 2023 roku osoby, które nienależnie pobrały ww. świadczenia dokonały ich zwrotu na kwotę **12559 zł** w tym kwota **9334 zł** odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych podlegająca zwrotowi do budżetu państwa

1. Świadczenia opiekuńcze i zasiłek dla opiekuna

Wśród świadczeń opiekuńczych wyróżniamy: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność

powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia, osobie, która ukończyła 75 lat. Wysokość zasiłku wynosi 215,84 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny oraz małżonkom, jeśli nie podejmują zatrudnienia lub rezygnują z zatrudnienia i podjęcia się pracy zarobkowej. Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosi 620 zł miesięcznie. Jest on przyznawany, jeśli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki, w przeliczeniu na osobę nie przekracza 764 zł netto.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, innym osobom, na których Kodeks rodzinny i opiekuńczy nakłada obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie przysługuje tylko, jeśli opiekunowie nie podejmują lub rezygnują z pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą z orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2023 roku wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła **2458 zł** miesięcznie

Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi 620 zł miesięcznie. Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalone jest na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe na temat wypłaconych świadczeń opiekuńczych oraz zasiłku dla opiekuna w 2023 roku.

Tabela Nr 6 – Wypłacane świadczenia opiekuńcze i zasiłek dla opiekuna w 2022 r.

wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	kwota
Zasiłek pielęgnacyjny	278	3099	668887
Świadczenie pielęgnacyjne	95	1087	2648171
Specjalny zasiłek opiekuńczy	3	21	13020
Zasiłek dla opiekuna	4	26	15552
Razem	380	4233	3345630

Źródło: opracowanie własne.

Nienależnie pobrane świadczenia opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna podlegają zwrotowi.

3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przyznawana jest matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu, jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 1922,00 zł netto. Wysokość świadczenia wynosi 1000,00 zł na jedno dziecko.

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka dla 31 rodzin w łącznej wysokości 31000 zł.

4. Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, którym urodziło się dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Wysokość świadczenia wynosi 1 000,00 zł. Świadczenie przysługuje przez okres : 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka, 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci, 67 tygodni w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci, 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci, 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Zgodnie z art. 33 ust. 2a pkt. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych koszty obsługi świadczenia rodzicielskiego wynoszą 30,00 zł od wydanej decyzji administracyjnej w sprawie świadczenia rodzicielskiego.

W 2023 roku świadczenie rodzicielskie pobrało 29 osób w łącznej wysokości **20258 zł**.

5. Świadczenie „Za życiem”

Program „Za życiem” ma na celu udzielenie wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jednym z elementów Programu „Za Życiem” jest wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 4 000,00 zł z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy nie wypłacił żadnego świadczenia „Za życiem”.

6. Ubezpieczenie społeczne i zdrowotne opłacane za niektóre osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz zasiłek dla opiekuna.

Za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze oraz zasiłek dla opiekuna opłacane są składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości wypłacanego

świadczenia przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20-letniego przez kobiety i 25-letniego przez mężczyznę, jeżeli nie podlegają one obowiązkowi ubezpieczenia z innego tytułu.

W 2023 roku opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne za **65**osób, w tym za **60** osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za **2**osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy i za 3 osoby pobierających zasiłek dla opiekuna za łączną kwotę **416627 zł**.

Za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze, zasiłek dla opiekuna lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu opłacane są składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W 2023 roku opłacono składkę na ubezpieczenie zdrowotne za **31**osób, w tym za **29** osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za 2 osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy i za **0** osób pobierające zasiłek dla opiekuna za łączną kwotę **59396,00 zł**.

Zgodnie z art. 33 ustawy o świadczeniach rodzinnych ust. 2. Świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

ust. 2a. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 2, w przypadku organu właściwego wynoszą:

- 1) 3% otrzymanej dotacji na świadczenia rodzinne, oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, nie mniej jednak niż 6000,00 zł rocznie.

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują,

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1209zł. W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę 1209 zł. o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej. W/w świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. Świadczenia te przyznawane są na okres świadczeniowy, który trwa od października danego roku do końca września roku następnego. W Gminie Rajcza ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego korzystają przedstawiciele ustawowi małoletnich osób uprawnionych jak również pełnoletnie uczące się osoby uprawnione.

W 2023 roku ogólna suma wypłaconych świadczeń przez GOPS Rajcza z funduszu alimentacyjnego wyniosła **133449,29 zł.**

Świadczeń na małoletnie dzieci wypłacono dla **25** osób oraz na pełnoletnie uczące się osoby uprawnione wypłacono dla **3** osób.

Liczba rodzin pobierających pełne świadczenia z funduszu alimentacyjnego to **18** rodzin natomiast liczba rodzin pobierających świadczenia na zasadzie złotówka za złotówkę to **1** rodzina.

Na terenie Gminy Rajcza prowadzono działania wobec **67** dłużników, z tego **24** dłużników z terenu Gminy Rajcza i **43** dłużników spoza terenu naszej gminy.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w 2023 roku dotyczyły w szczególności:

1. Ścisłej współpracy gminy wierzyciela z gminą dłużnika:

– wysyłanie informacji dotyczących dłużników alimentacyjnych opisujących ich sytuację rodzinną, dochodową, zawodową i zdrowotną oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, pozyskanych poprzez przeprowadzone wywiady alimentacyjne i oświadczenia majątkowe:

– wezwania dłużników w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego,

2. Ścisłej współpracy gmin z komornikami:

– wysyłanie informacji do Komorników Sądowych mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych,

– kierowanie do komorników sądowych wniosków dotyczących przyłączenia się do trwającego postępowania egzekucyjnego.

3. Aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych:

– zobowiązania dłużników do zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy. Z obowiązku tego wywiązali się wszyscy dłużnicy, i wobec tych dłużników podjęto działania mające na celu aktywizację zawodową tj. wystąpiono z wnioskami do starosty o skierowanie ich do robót publicznych lub prac organizacyjnych na zasadach robót publicznych;

4. Złożenia przez gminę dłużnika do właściwej komendy policji zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa (określone w art. 209 § 1 i 3 kodeksu karnego) przez dłużnika za uporczywego uchylania się od alimentacji:

5. Wydanie decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych(art. 5 ust. 3 ww. ustawy):

– kierowanie wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo nie alimentacji określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego,

6. Przekazywania do wszystkich biur informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniu dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy:

– co miesiąc przekazywane są informacje o wysokości zobowiązań do pięciu biur informacji o wysokości zobowiązania dłużników;

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego mają charakter zwrotny.

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Ogólna kwota zadłużenia na dzień 31.12.2023 r. z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 3350679,990 zł (w tym odsetki 1205054,18 zł), z czego:

- w 2023 r odzyskano kwotę 93125,34 zł. (w tym odsetki 52605,95 zł.).

KARTA DUŻEJ RODZINY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy realizuje ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Jest to ogólnopolski system zniżek, stworzony z myślą o rodzinach wielodzietnych, które oferowane są zarówno przez instytucje publiczne, jak i firmy prywatne. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży

spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Karta Dużej Rodziny wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie i co równie ważne, wydawana jest bezpłatnie, a jedynie wydanie duplikatu bądź drugiej formy karty /np. elektronicznej/ podlega opłacie.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka. Karta Dużej Rodziny wydawana jest każdemu rodzicowi bezterminowo. Dzieci mogą się nią posługiwać do skończenia 18 roku życia (chyba, że kontynuują naukę lub studiują, wtedy mają do tego prawo do ukończenia 25 lat). Dzieciom niepełnosprawnym prawo do korzystania z Karty Dużej Rodziny przysługuje tak długo, jak obowiązuje orzeczenie o niepełnosprawności. Wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny składane są w formie papierowej lub w formie elektronicznej.

W 2023 roku zarejestrowano **131** wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. Zamówiono **255** kart tradycyjnych i **255**. elektronicznych dla **130** rodzin. Na realizację ww. programu w 2023 roku otrzymano dotację z budżetu państwa w wysokości **2423 zł**.

W jakich miejscach skorzystamy ze zniżek okazując Kartę Dużej Rodziny można sprawdzić pod adresem <https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/kdr;jsessionid=72123201e3385bf2c30f36fb8e69>

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE tzw. 500+

Od 1.06.2022 r. realizację świadczenia wychowawczego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych lecz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nie zaprzestał pracy z tym świadczeniem ponieważ nadal są wypłacane świadczenia dla osób, które pracują za granicą po otrzymaniu decyzji z Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego przyznającej świadczenia wychowawcze oraz żądania zwrotu w przypadku nienależnie pobranych świadczeń.

Jeżeli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej potrzebuje środki na wypłatę 500+ jest zobowiązany pisać specjalne, osobne zapotrzebowanie o środki na ten cel.

W Gminie Rajcza za okres od stycznia do grudnia 2023 r. świadczenie wychowawcze wypłacono w kwocie **12500 zł** dla **3** rodzin.

POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Wysokość stypendium uzależniona jest od sytuacji dochodowej oraz występowania w rodzinie następujących okoliczności: bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, braku umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy

rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

- Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi, będącemu przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, jakie miało miejsce w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące wstecz od momentu składania wniosku o przyznanie tego zasiłku (np. zgon żywiciela rodziny, ciężka choroba, bezrobocie, zniszczenie mienia wskutek klęski żywiołowej takiej jak powódź, pożar itp.) Zasiłek szkolny przyznawany jest jednorazowo. We wniosku należy wskazać uzasadnienie oraz pożądaną formę pomocy, a także dołączyć dokumenty potwierdzające wystąpienie zdarzenia .

Podstawą prawną przyznawania stypendium i zasiłku szkolnego jest ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Rodziną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Wnioskodawcy zobowiązani są przedstawić informacje o wszystkich dochodach uzyskanych w miesiącu poprzedzającym termin złożenia wniosku. Dochody rodziny wyliczane są na podstawie w/w ustawy o pomocy społecznej.

O stypendium mogą starać się uczniowie o szkół publicznych, niepublicznych i niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia. Wychowankowie publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych - do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki. Stypendium przysługuje maksymalnie przez 10 miesięcy, nie należy się w zerówce.

W 2023 r. na wypłatę pomocy materialnej dla uczniów z terenu Gminy Rajcza wydano łączną kwotę **81581,70 zł.**

Uchwała Rady Gminy Rajcza LVI/342/2022 z dnia 26.07.2022 r. określa regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Rajcza oraz formy, w jakich udziela się stypendium. Wnioskodawca, aby uzyskać stypendium szkolne winien złożyć wniosek a następnie jak zostanie przyznane świadczenie dostarczyć faktury do wysokości przyznanej kwoty. Pomoc materialna jest pokrywana w 80 % z dotacji i 20 % ze środków własnych.

PROGRAM „CZyste Powietrze”

Program „Czyste powietrze” jest pierwszą ogólnokrajową inicjatywą walki ze smogiem. W dniu 01.10.2020 r. w życie weszły zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, które nakładają na gminy obowiązek wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze. Do ustalania wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Zaświadczenia wydawane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy po uprzednim złożeniu wniosku.

W **2023 roku** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy wydał **163** zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze.

DODATEK MIESZKANIOWY

Dodatek mieszkaniowy przysługuje: najemcom albo podnajemcom lokali mieszkalnych, zamieszkującym w tych lokalach, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu, przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego i może przysługiwać na podstawie więcej niż jednego tytułu prawnego.

Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

Dodatek mieszkaniowy wypłaca się zarządcy budynku albo innej osobie uprawnionej do pobierania należności za lokal mieszkalny, z góry, w terminie do 10. dnia każdego miesiąca.

Zgodne z art. 9 a ustawy o dodatku mieszkaniowym: Wpłata dodatków mieszkaniowych jest *zadaniem własnym* gminy.

W związku z powyższym w 2023 r. wypłacono ze środków własnych gminy dla 1 rodziny dodatek mieszkaniowy w łącznej wysokości **6745,27 zł** na konto zarządcy właściwego lokalu mieszkalnego.

DODATEK WĘGLOWY

Dodatek węglowy przysługuje w wysokości 3000 zł osobie w gospodarstwie domowym w przypadku, gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane paliwami stałymi, wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576, 1967 i 2456), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

W pierwszej wersji ustawy dodatek węglowy przysługiwał na każde gospodarstwo domowe. Następnie ustawa została zmieniona miesiącu wrześniu 2022 r. i dodatek węglowy przysługiwał jeden na gospodarstwo domowe i na jeden adres niezależnie ile gospodarstw domowych mieszkało pod tym samym adresem.

Dnia 2 listopada ustawą Zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych kolejny raz zmieniono ustawę o dodatku węglowym i dodano następujące zmiany a art. 2 ustawy o dodatku węglowym :

art. 2 ust. 3a -W przypadku gdy pod jednym adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, jeden dodatek węglowy przysługuje dla wszystkich gospodarstw domowych zamieszkujących pod tym adresem.

ust. 3b. W przypadku gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten jest wypłacany wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Pozostałe wnioski pozostawia się bez rozpoznania.

ust. 3c-W przypadku gdy pod jednym adresem miejsca zamieszkania zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe i w terminie do dnia 30 listopada 2022 r. nie jest możliwe ustalenie odrębnego adresu miejsca zamieszkania dla poszczególnych gospodarstw domowych zamieszkujących pod tym adresem w odrębnych lokalach, nie stosuje się ust. 3a i ust. 3b -do gospodarstwa domowego, którego źródłem ogrzewania jest oddzielne lub współdzielone źródło ciepła.

ust. 3d. - W przypadku, o którym mowa w ust. 3c, gospodarstwu domowemu, które zajmuje lokal, dla którego nie było możliwe ustalenie odrębnego adresu, wójt, burmistrz albo prezydent miasta przyznaje dodatek węglowy w drodze decyzji administracyjnej, jeżeli w **wyniku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego** organ ten ustalił zamieszkiwanie pod jednym adresem w odrębnych lokalach kilku gospodarstw domowych oraz wykorzystywanie przez te gospodarstwa oddzielnego lub współdzielonego źródła ogrzewania. Z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego sporządza się notatkę służbową. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje wpisu źródła ciepła do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków, jeżeli źródło nie było wcześniej zgłoszone do tej ewidencji, bez konieczności składania odpowiedniej deklaracji.

ust. 3e. W przypadku gdy w lokalu, o którym mowa w ust. 3d, zamieszkuje więcej niż jedno gospodarstwo domowe, jeden dodatek węglowy przysługuje dla wszystkich gospodarstw domowych zamieszkujących w tym lokalu.

W związku z tą zmianą jeżeli z jednego adresu złożyło wniosek o dodatek węglowy więcej niż jedno gospodarstwo domowe to GOPS Rajcza działający z upoważnienia Wójta Gminy Rajcza dodatek węglowy dla osoby, która pierwsza złożyła wniosek przyznawał dodatek informacją a pozostałe wnioski wymagały przeprowadzenia wywiadu w środowisku celem potwierdzenia wyodrębnienia lokali oraz współdzielenia źródła ciepła oraz odrębności gospodarstwa domowego. Wnioski kolejne wymagały wydania decyzji administracyjnej.

W 2023 r. wypłacono 1938000 zł na dodatki węglowe dla mieszkańców Gminy Rajcza.

DODATEK DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Dodatek dla gospodarstw domowych został określony w art. 24 ustawy z dnia 15.08.2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Dodatek dla gospodarstw domowych przysługuje osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ciepła gospodarstwa domowego jest: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo kocioł olejowy

- zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576 i 1967), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 w/w ustawy.

Dodatek dla gospodarstwa domowego wynosi:

* 3000 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;

*1000 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;

*500 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG;

*2000 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

Termin składania wniosku : do dnia 30 listopada 2022 r. po tym dniu wnioski pozostawia się bez rozpatrzenia.

W 2023 r. wypłacono 100 500,00 zł na dodatki dla gospodarstw domowych dla mieszkańców Gminy Rajcza.

DODATEK ELEKTRYCZNY

Dodatek elektryczny został określony w art.27 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

Dodatek elektryczny przysługuje odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w rozumieniu art. 3 pkt 13b ustawy - Prawo energetyczne, w przypadku gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną, i źródło to zostało

zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 w/w ustawy. W przypadku gdy gospodarstwo domowe zamieszkuje pod adresem zamieszkania, w którym jest wykorzystywana energia elektryczna pochodząca z mikroinstalacji, w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, która jest rozliczana zgodnie z zasadami określonymi w art. 4 tej ustawy, dodatek elektryczny nie przysługuje.

Dla osób, które ogrzewają dom pompą ciepła oraz mają panele fotowoltaiczne dodatek elektryczny nie należy się i dodatek ten przysługuje jeden na jeden adres niezależnie od ilości gospodarstw domowych mieszkających pod jednym adresem. Wniosek o wypłatę dodatku elektrycznego składa się w terminie od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 1 lutego 2023 r. a wypłaca do 31 marca 2023 r. ***W 2023 r. złożono 24 wnioski o dodatek elektryczny i wypłacono dodatek na kwotę 27 500 zł***

Uchwała Rady Gminy Rajcza nr XLIX/309/2022 z dnia 12 stycznia 2022 r. utworzono na terenie Gminy Rajcza ośrodek wsparcia dla osób starszych pod nazwą Dzienny Dom Senior + w Rajczy (dalej DDS+) z siedzibą przy ul. Rynek 2b, który został włączony w strukturę organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy i służy mieszkańcom gminy. Dom działa od 5 września 2022 r. jest szczególnym ośrodkiem wsparcia, dziennego pobytu dla Seniorów 60 + zamieszkałych na terenie Gminy Rajcza.

Dzienny Dom Senior + w Rajczy czynny jest przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku (z wyjątkiem świąt i dni wolnych od pracy) przez 8 godzin dziennie od 7.00 do 15.00. Przeznaczony jest dla 36 nieaktywnych zawodowo osób w wieku 60 +, mieszkańców Gminy Rajcza i realizuje cele i zadania określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej. Celem głównym Domu jest zapewnienie wsparcia uczestnikom poprzez umożliwienie korzystania z usług aktywizacji społecznej w tym prozdrowotnej, a także integracja i włączanie społeczne Uczestników do społeczności lokalnej. Miejsce w Domu przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej wydanej z upoważnienia Wójta Gminy Rajcza przez

Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy lub innego upoważnionego pracownika GOPS, na wniosek osoby zainteresowanej, po przeprowadzeniu przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Uczestnictwo w zajęciach Dziennego Domu Senior+ w Rajczy jest częściowo odpłatne określone uchwałą Rady Gminy Rajcza w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych i zależy od wysokości dochodu w rodzinie lub wysokości dochodu osoby samotnie gospodarującej.

W 2023 r. w Dziennym Domu Senior + sytuacja przedstawiała się następująco

- Seniorzy, którzy otrzymali decyzję przyznającą pobyt w DDS + - **28** seniorów,
- Maksymalna miesięczna odpłatność (za obecność pełny miesiąc) Seniora za pobyt wyniosła **198,60 zł** z pośród osób, które otrzymały decyzję przyznającą .
- Minimalna miesięczna odpłatność (za obecność pełny miesiąc) Seniora za pobyt wyniosła **73,99 zł** z pośród osób, które otrzymały decyzje przyznającą .
- W/w odpłatność liczona jest następująco: w przypadku, gdy pobyt w DDS + nie obejmuje pełnego miesiąca kalendarzowego odpłatność oblicza się proporcjonalnie do ilości dni pobytu tj. dzieląc miesięczną kwotę odpłatności przez 21 dni w każdym miesiącu i mnożąc przez liczbę dni pobytu w tym miesiącu.
- Wpłaty od seniorów w roku sprawozdawczym za pobyt w DDS + obliczone za dni obecności wyniosły ogółem 9478,00 zł, które GOPS Rajcza każdorazowo przekazuje na rachunek bankowy Urzędu Gminy Rajcza.
- Nie ponosiło odpłatności za pobyt 2 seniorów.
- Kadra w roku sprawozdawczym: Kierownik oraz 2 opiekunów. Kwota wydatkowana w związku z zatrudnieniem wyniosła ogółem 85 770,00 zł.
- Kwota ogółem w roku sprawozdawczym wydana na gorący posiłek dla seniorów wyniosła 26 086,00 zł

Świadczenia wypłacane przez GOPS Rajcza dla obywateli Ukrainy w 2022r.

JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE

Jednorazowe świadczenie pieniężne przysługujące obywatelom Ukrainy określa ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z *konfliktem zbrojnym* na terytorium tego państwa (art.31),

Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

W/w pomoc w 2023 r. wypłacono dla 3 obywateli Ukrainy, na kwotę 900 zł.

ZAKWATEROWANIE – 40 zł

Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy określa ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (art.13),

Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być wydłużony przez Gminę dla obywatela Ukrainy, który posiada orzeczenie o niepełnosprawności, ukończył 60 rok życia (kobiety) i 65 rok życia (mężczyźni), kobiet w ciąży lub osoby wychowującej dziecko do 12 miesiąca życia, samotnie sprawuje opiekę nad 3 i więcej dzieci. Gmina może wydłużyć okres wypłaty świadczenia lecz nie jest to obligatoryjne.

W 2023 r. świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy wypłacono na kwotę **151360 zł**, dla **44** podmiotów w tym osób fizycznych prowadzących gospodarstwo domowe.

POSIŁKI DLA DZIECI

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rajczy dla dzieci z Ukrainy pokrywał również koszt jednego gorącego posiłku w szkole.

W 2023 r. wydano na ten cel z dotacji 1800 zł dla 6 dzieci UKR.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I OPIEKUŃCZE

Obywatele Ukrainy na zasadach określonych w art. 26 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa mogą starać się o świadczenia rodzinne i opiekuńcze na takich samych zasadach jak obywatele Polski po spełnieniu wymogów ustawowych oraz wszystkich innych wymaganych kryteriów. Rodzice mogą ubiegać się o świadczenia rodzinne i opiekuńcze na dzieci niepełnosprawne jak również dorosły obywatel Ukrainy posiadający orzeczenie o niepełnosprawności może starać się o świadczenie opiekuńcze po spełnieniu kryteriów ustawowych.

W związku z powyższym w 2023 r. GOPS Rajcza obywatelom Ukrainy wypłacono :

- zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 4964 zł (na 2 dzieci)
- Świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 31954 zł (na 1 dziecko)
- Świadczenie rodzicielskie w kwocie 1667zł (na 1 dziecko)
- Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka w kwocie 2000 zł (na 2 dzieci)
- Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami – nie wypacano.

Ponadto w 2023 r. przy świadczeniu pielęgnacyjnym opłacono za 1 obywatela Ukrainy składki emerytalno-rentowe w łącznej kwocie 10450 zł.

W 2023 r. wypłacono ogółem 40585 zł na świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy.

Na dorosłych obywateli Ukrainy posiadających orzeczenie o niepełnosprawności nie wypłacono żadnych świadczeń (brak złożonych wniosków).

ZASIŁEK OKRESOWY I STAŁY

W 2023 r. dla 1 obywatela Ukrainy wypłacono zasiłek okresowy w kwocie 714 zł , a następnie zasiłek stały w kwocie 1790 zł.

POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW – STYPENDIA SOCJALNE

Pomoc materialną dla uczniów może otrzymać uczeń również obywatel Ukrainy znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Wysokość stypendium uzależniona jest od sytuacji dochodowej oraz występowania w rodzinie następujących okoliczności: bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, braku umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

W związku z powyższym w 2023 roku stypendium socjalne dla dzieci i młodzieży - obywateli Ukrainy wypłacono w kwocie **4240,80 zł** dla **5** uczniów.

PODSUMOWANIE

Głównym celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy jest umożliwienie osobom oraz rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując przy tym własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W wyniku dokonujących się zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich oczekiwania i potrzeby, z których wynika, iż pomoc finansowa, choć nadal ważna, nie może stanowić jedynej formy wsparcia. Działania muszą być wielokierunkowe, zabezpieczające nie tylko sferę materialną, ale przede wszystkim mające działać aktywizująco na lokalną społeczność. Rok 2023 będzie dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw, przyjętych gminnych programów, a także podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, aby instytucja pomocy społecznej była efektywna i odpowiadała aktualnym problemom, których jest coraz więcej.

Opracował:

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rajczy

mgr Magdalena Probosz - Walękarz